

ACC. N:R M. 10288:1-5.

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *W. E. Wilhelmsson*

Härad: *F. Åbo*

Adress: *Kvillinge*

Socken: *Kvillinge*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1947*

Född år *1868* i *Brunnby*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tvo ö. sed bets skatt o. dyg. s. 1-3.

" " " " pengor och skatter. s. 4-5.

*Tvo ö. Fh: s
fr. form. IV.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 10288:1.

Landskap: Skåne
 Härad: Födra Sjöbo
 Socken: Kvillinge
 Uppteckningsår: 1947

Upptecknat av: H. O. Willhelmsen
 Adress: Kvillinge
 Berättat av:
 Född år 1868 i Braunby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

/

Det är litet mer intat jag kan ge som svar på
 mig tillsända frågelistan om tro och sed beträffande
 slakt o. d., här nedan hvad jag vet derom.

Fr. 1. Man slaktade till julen och för öfrigt när som helst
 så länge det var vägerklunda svett i vädrut. På större
 ställen förlögs storslagt i oktober (slaktmånaden).

Fr. 2. Hästslakten måste i äldre tid utföras af "raska-
 ren".

Fr. 5. Hästköt började användas till meningsföda i mitten
 af förra århundradet, men ännu vid sista sekelskiftet
 kände jag personer som ej ville förtära sådant. Jag vet
 exempel på personer som ätit hästköt med smak
 men under mätliden fått veta hvad det var och då mist
 gå ut och kräkas ("kasta opp"). I vår by funnos bonne

Skriv endast på denna sida!

skanka dalgångar, det, enligt min farfars utsägo, byns slak-
lade ^{härskar} fästsläpades och der de fingo ruttna eller förtäras af
kräkor och de då lättrika korparna ("kanarna") samt andra
vilddjur.

Fr. 8. Sjeldna djur af annat slag, gicko samma väg.

Fr. 9. Det ansågs ej bra att hafvande kvinnor voro med
så svinet stäckt. Blodstänke kunde välla "lungeslag"-
födelsemärken.

Fr. 12. Man skickade germa en pojke till någon granne
för att låna en "tumpredra".

Fr. 13 Hå något kastades bort utafven det nu brukliga har
jag mig ej bekant, men deremot tillvaratogs sådant som nu
håtas. Gullblåsan med innehåll behålls för att användas
som botemedel för frostskador. Urimblåsan tömdes, valkades
mot en lervägg och bländes upp, sedan några ärtor instopp-
gräts, tillknöts densamma väl luftfylld och trängdes till lötk.
Detta arbete utfördes af gårdens pojkar, om sådana funnos
och blef sedan deras lekplats, så länge det var nytt eller till

blåsan sprack. Dermed var ej hennes mission fylld, hon häng-
des upp för vinden och lög i bruk som förtärad när någon
skadat sig. Vid svåra sår fanns botemedlet för vinden, rikt-
ligt med spindelväf under halmläcket och så "svinabläran".
Fr. 18 Blodet användes till "frölsa" (blodkarf), "målhasla" (mjöl-
hasla, grall) och blodkaka. Man brukade sticka pöla till grannar.
Fr. 26 Vid slakt, ända in i sen tid, utskars ett rombform-
at stycke ur halson, rundt knifjämsticket det kallades
slaktresticket (slaktarstycket) och hade Jordan tillfäst
slaktaren.

Som synes har ofvansläende varit med "tro och sed" att
gå i någon vidare mån, men jag har ej hört om några seder
af det slag, som listan framför. Ha de funnit som kanske
är tvifligt, ha de för längesedan försvunnit. Som jag i annat
sammahang har framhållit, har vår ort, jämte andra inntill
den gamla Stråkögen mot stora världen, tidigare än mera af-
lägsset liggande, tidigare slutat att syssla med öfverbo o. d.
och så har det gamla redan hunnit tjunka mer i glömskan.

Tro och sed beträffande Jrengar och skatter

1.

F.1. Ja jag vet att en del människor gömt sina Jrengar på de mest underliga ställen, t. ex. i en oystan, under en golfmatta o. d.

F.2. Tidlige tiden hemnade många husbönder, sin hustru en större penning på nyårsaftonen hvilket hon återkomnade nyårsdags morgon, detta skulle bringa Jrengar till gården under det blommande året. Det ansågs högst olyckligt att ge ut Jrengar på nyåret innan man fått in. Hustrun röjde sig i gamla tiden med mycket lite Jrengar, det var mannen som var hussören.

F.3. Förr talade man mycket om "sönga Jrenga" (synda-) d. s. Jrengar som någon åtkommit på triått sätt och man sökte följa fallet, för att se om det ej gick illa för egaren, om så skedde sade man: "Ja der var ingen välsignelse med de Jrengarna".

Fr. 6. Om man drömde om pengars sade man att det betydde förrä-
gelse. Om någon trodde derpå vet jag ej.

Fr. 10. Småskattar afkrades för i en gammal medeltida dopfont
invid vår gamla kyrka, detta för att få bet för vissa smärre
kränkor. Hvar ombömdt i annat sammanhang.

Fr. 11. Många gamla mynt hittas vid nygrävning för våra gamla kyrko-
gårdar. Svithet ju tyder för att de lagts i likkistor. Någon för-
slod att de lades i mummen för den döde, jag vet ej hur det är
dermed.

Fr. 14-20. Att pengars voro medgräfdas här och der, samt voro svåra
att komma åt, trodde en hel del äldre personer i min bar-
dom. Flera af dem påstodo att de sett "pengaboss" men jag
hörde aldrig att någon af dem försökt att framgräfa det göm-
da. Händerande ättehögar troddes af mängden innehålla skatter
men ingen, som jag träffat, sade sig ha grävt. Högarna
buro dock spår af att grävningar företagits om än för länge
sedan.